

Stanowisko grupy EPL w sprawie

AFRYKI

Luty 2022

Argument za obopólnie korzystnym partnerstwem

Afryka jest i pozostanie jednym z kluczowych partnerów UE. Jako sąsiadujące ze sobą kontynenty jesteśmy połączeni wspólną historią, kulturą i geografią. Ponadto UE i jej państwa członkowskie są największym partnerem Afryki pod każdym względem, w obszarach handlu, inwestycji, oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA), pomocy humanitarnej i bezpieczeństwa. W miarę wychodzenia z pandemii COVID-19 i globalnej recesji gospodarczej zarówno UE, jak i Afryka mierzą się z rosnącą liczbą wyzwań, które wymagają skoordynowanej reakcji. W szczególności wyzwania te dotyczą takich dziedzin, jak: handel, inwestycje i tworzenie miejsc pracy; edukacja; zmiana klimatu; zdrowie, w tym dostęp do szczepionek; rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe; zrównoważona i wydajna współpraca na rzecz rozwoju; budowanie instytucji i dobra administracja; pokój i bezpieczeństwo; zwiększanie konkurencji geopolitycznej; oraz migracja. Wraz z piętrzącymi się wyzwaniami pojawiają się jednak nowe możliwości. Unia Europejska i Afryka muszą wykorzystać ten moment szansy, aby skuteczniej odbudować się po pandemii COVID-19 i w pełni realizować cele zrównoważonego rozwoju ONZ. Stworzenie bliższego i skuteczniejszego partnerstwa opartego na wzajemnym interesie, priorytetach strategicznych, ustrukturyzowanej i skutecznej współpracy oraz jasnych celach długofalowych będzie wymagało większego zaangażowania po obydwu stronach. Grupa Europejskiej Partii Ludowej (EPL) opowiada się zatem za tym, by zasadą przewodnią było partnerstwo między UE a Afryką oparte na wzajemności, współodpowiedzialności, solidarności, wzajemnym szacunku i równości.

UE w coraz większym stopniu odchodzi od przestarzałej mentalności relacji darczyńca-obdarowany i zmierza w kierunku partnerstwa równościowego, co rozpoczęło się od komunikatu Komisji Junckera w sprawie nowego sojuszu między Afryką a Europą, wybrzmiało we wspólnym komunikacie Komisji von der Leyen zatytułowanym „W kierunku kompleksowej strategii współpracy z Afryką” z 2020 r. oraz zostało potwierdzone w 2021 r. przez Parlament w Strategii na rzecz nowego partnerstwa UE z Afryką. Grupa EPL opowiedziała się za tą zmianą, która pozwala obydwu stronom realizować własne interesy, ale także określić wspólne obszary współpracy, w

których mogą one podejmować wspólne działania. Odzwierciedla to nasze podstawowe wartości, które wyznajemy jako centroprawicowa, chrześcijańsko-demokratyczna grupa polityczna: solidarność, pomocniczość i kształtowanie polityki z myślą o wspólnym dobru. Grupa EPL uważa, że powyżej przedstawione wyzwania będą wymagały od UE i Afryki:

- > rozwoju handlu, inwestycji i tworzenia miejsc pracy;
- > zwiększenia dostępu do wysokiej jakości edukacji;
- > łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz reagowania na wyzwania środowiskowe;
- > wzmocnienia systemów opieki zdrowotnej, gotowość na wypadek pandemii oraz lokalna produkcja szczepionek;
- > przekształcenia rolnictwa w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego;
- > zapewnienia efektywnego rozwoju i skutecznej pomocy;
- > wspierania budowy instytucji i dobrego zarządzania;
- > zapewnienia trwałego pokoju i bezpieczeństwa;
- > reagowania na konkurencję geopolityczną na kontynencie afrykańskim;
- > eliminowania pierwotnych przyczyn migracji.

Handel, inwestycje i tworzenie miejsc pracy

Grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje strategię handlową UE z 2021 r., w której szczególną uwagę poświęcono Afryce, proponując kilka kierunków działań w celu wzmocnienia powiązań handlowych i gospodarczych między naszymi kontynentami oraz wzmocnienia zaangażowania UE w kontakty z państwami afrykańskimi. Warto zauważyć, że UE, która importuje z Afryki towary o łącznej wartości 124 mld EUR, jest już najbardziej otwartym rynkiem dla afrykańskiego eksportu, a Europa jest zdecydowanie największym rynkiem eksportowym Afryki i jej głównym rynkiem zbytu. W 2020 r. wartość handlu towarami między 27 państwami członkowskimi UE a Afryką wynosiła 225 mld EUR w porównaniu z 115 mld EUR w przypadku Chin i 38 mld EUR w przypadku Stanów Zjednoczonych. Musimy jednak zdecydowanie ograniczyć bariery pozataryfowe w handlu towarami

i usługami między UE a Afryką. Wymaga to dialogu na temat nowych wymagań dotyczących produktów i standardów jakości wprowadzonych przepisami Zielonego Ładu, jak również nowych obowiązków dla przedsiębiorstw, które to obowiązki odnoszą się do standardów środowiskowych i społecznych.

Przedsiębiorstwa europejskie nie korzystają w pełni z możliwości inwestycyjnych i biznesowych w Afryce. Jako grupa EPL chcemy zmienić ten trend: poprzez czerpanie najlepszych praktyk z afrykańskich krajów przodujących w ramach inicjatywy G20 "Światowy pakt dla Afryki", poprzez zapewnienie wsparcia technicznego w celu zmiany ram prawnych i poprawy otoczenia inwestycji, a także eliminując przeszkody poprzez dążenie do zawarcia umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. My również musimy się przystosować. Musimy dostosować pracę i narzędzia Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR) do potrzeb inwestycyjnych w Afryce, szczególnie poprzez dostarczenie kapitału podwyższonego ryzyka i gwarancji, aby usprawnić duże inwestycje przy jednoczesnym zachowaniu wsparcia UE dla lokalnych projektów realizowanych na mniejszą skalę. Ponadto kluczowe jest, aby europejskim inwestycjom towarzyszyły widoczna obecność UE i nieustający dialog polityczny.

Aktywność inwestorów zagranicznych oraz rozpoczęcie działalności przez przedsiębiorstwa afrykańskie jest spowolnione za sprawą rozdrobnienia rynków, niewydajnych systemów tranzytu oraz procedur przekraczania granic przez towary, usługi i ludzi, jak również słabą realizację regionalnych zobowiązań do integracji. Grupa EPL wzywa UE, która ma doświadczenie w rozwijaniu rynku wewnętrznego, by zdecydowanie wsparła regionalną, gospodarczą i polityczną integrację w Afryce. W szczególności największe znaczenie ma terminowe, skuteczne i kompleksowe wdrażanie kontynentalnej strefy wolnego handlu (AfCFTA), stanowiącej projekt flagowy Pierwszego dziesięcioletniego planu wdrożeniowego (2014–2023) w ramach Agendy 2063 Unii Afrykańskiej, która weszła w życie 30 maja 2019 r. Uważamy, że koniecznym jest, aby UE i Afryka wzmacniały handel między regionami; przykładowo poprzez pogłębiony dialog polityczny i współpracę z Unią Afrykańską oraz jej państwami członkowskimi. Wnosimy o przeanalizowanie istniejących umów o partnerstwie gospodarczym pod

kątem tego, czy są dopasowane i wspierają integrację regionalną oraz czy są zgodne z aktualnymi strategiami UE, takimi jak cele redukcji emisji CO₂ lub nowa wspólna polityka rolna.

Grupa EPL skłania się ku długofalowej wizji umowy o wolnym handlu między kontynentami. W tym celu nasza bliska relacja między UE a południowym sąsiedztwem mogłaby stanowić model, ponieważ pokazuje ona, że polityka handlowa może być instrumentem wzmacniającym integrację regionalną i stabilność, jak również prowadzić do sytuacji, w której zarówno Afryka, jak i UE odniosą korzyści. Z tego względu grupa EPL uważa, że zawarcie umowy o wolnym handlu, obejmującej nie tylko towary, ale i usługi, pobudziłoby rozwój gospodarczy w południowym sąsiedztwie i ułatwiłoby europejskie inwestycje.

Poza handlem i inwestycjami dużym wyzwaniem dla Afryki jest tworzenie miejsc pracy, ponieważ liczba ludności w wieku produkcyjnym ma wzrosnąć o 450 mln w perspektywie 20 lat (tj. od 2015 r. do 2035 r.). Taki wzrost liczby ludności, jak również tendencje demograficzne, będą znacząco wpływać na szereg działań podejmowanych w takich dziedzinach, jak walka ze zmianą klimatu, migracja, a także pokój i bezpieczeństwo. Aby możliwe było nadążenie za szybko rosnącą liczbą ludności, każdego roku w Afryce potrzeba milionów nowych miejsc pracy. Dzięki handlowi i inwestycjom państwa afrykańskie zyskują nowe możliwości tworzenia miejsc pracy. W tym kontekście grupa EPL uważa za jeszcze ważniejsze, by UE wspierała wdrażanie AfCFTA i kontynuowała współpracę z państwami afrykańskimi nad usprawnianiem i promowaniem inwestycji prywatnych na tym kontynencie. Szanse na tworzenie dodatkowych miejsc pracy w Afryce daje w szczególności gospodarka cyfrowa. Nasi afrykańscy partnerzy aktywnie dążą do uzyskania pomocy UE w poprawie infrastruktury cyfrowej w Afryce oraz zapewnianiu właściwej łączności i dostępu do internetu na całym kontynencie. Z tego względu grupa EPL zwraca się do Komisji Europejskiej, by położyć szczególny nacisk na cyfryzację w ramach inicjatywy Global Gateway w odniesieniu do Afryki.

Z zadowoleniem przyjmujemy reformę ogólnego systemu preferencji taryfowych i będziemy aktywnie pracować na rzecz reformy, która przystosuje go na kolejną dekadę, aby nadal pomagać afrykańskim krajom korzystającym w budowaniu odporności poprzez dywersyfikację

gospodarki, zwiększanie możliwości eksportowych oraz tworzenie miejsc pracy i wzrost gospodarczy. Co więcej, pożyczki i finansowanie kapitałowe można rozwijać wspólnie z europejskimi instytucjami finansowymi poprzez dostęp do mikrofinansowania, co może zapewnić bodziec przedsiębiorcom i przedsiębiorczyńiom.

Na szczęblu międzynarodowym inicjatywa Światowej Organizacji Handlu „Aid-for-Trade” (pomoc na rzecz wymiany handlowej) służy wspomaganie krajów rozwijających się, w szczególności krajów najslabiej rozwiniętych, w budowaniu zdolności po stronie podaży i infrastruktury związanej z handlem koniecznej do realizacji i czerpania korzyści z umów WTO, a także szerszej ekspansji handlowej. Ta inicjatywa jest kluczowym elementem relacji handlowych z Afryką, w szczególności w następstwie kryzysu związanego z COVID-19. Grupa EPL potwierdza zatem swoje wsparcie w związku z działaniami w ramach inicjatywy WTO „Aid-for-Trade” między UE a państwami afrykańskimi. Grupa EPL podkreśla ponadto, że reforma i modernizacja WTO i jej zasad stanowią ważny obszar współpracy między UE a UA, jak również oczekuje, że wspierany przez UE dyrektor WTO dr Ngozi Okonjo-Iweala przedstawi wyniki w tym zakresie.

Wsparcie dostępu do wysokiej jakości edukacji

Jak już wspomniano, do 2050 r. liczba ludności w Afryce wzrośnie dwukrotnie, a obecnie większość populacji ma mniej niż 25 lat. Osoby młode są zatem najcenniejszym zasobem Afryki umożliwiającym pobudzenie wzrostu gospodarczego. Narzędziem umożliwiającym wykorzystanie tego atutu przez kontynent jest edukacja. Każdy może mieć wpływ na postęp, zrównoważony rozwój i wzrost, jeśli zapewni się mu odpowiednie możliwości. Z tego względu grupa EPL uważa, że dostęp do wysokiej jakości edukacji musi być zapewniony dla wszystkich niezależnie od płci, statusu społeczno-ekonomicznego, kontekstu kulturowego i religii. Edukacja, w tym szkolenie zawodowe, stanowi zagadnienie horyzontalne i holistyczne, które wpływa na każdy aspekt celów zrównoważonego rozwoju i ma kluczowe znaczenie dla realizacji Agendy 2030, jak również pobudzenia afrykańskiego rozwoju gospodarczego i przyciągnięcia zagranicznych inwestycji. Dostęp do godnej pracy można osiągnąć tylko wówczas, gdy siła robocza w Afryce będzie dysponować

wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi na szybko zmieniającym się rynku pracy.

Chociaż stan edukacji pogorszył się na całym świecie za sprawą pandemii COVID-19, miała ona szczególnie negatywny wpływ na edukację w Afryce, a UNICEF szacuje, że 40 % wszystkich dzieci w wieku szkolnym w Afryce Wschodniej i Południowej nie może chodzić do szkoły z powodu zamknięcia szkół wywołanego pandemią COVID-19. Co alarmujące, Bank Światowy stwierdził, że wpływ pandemii COVID-19 na edukację może być odczuwany przez kolejne dekady. Pomimo iż poziom inwestycji rządów afrykańskich w edukację w 2020 r. utrzymywał się na poziomie 5 % PKB, co jest drugim najwyższym wynikiem wśród wszystkich regionów, sytuacja w dziedzinie edukacji nadal się pogarszała. W szczególności istnieją obawy co do dostępu dziewcząt i kobiet do edukacji, uczestnictwa i ukończenia procesu kształcenia, co wskazuje na wyraźne różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn w kontekście poziomu wykształcenia w Afryce. Aby odpowiedzieć na te wyzwania, grupa EPL uważa, że konieczne jest podjęcie konkretnych kroków w dziedzinie edukacji; między innymi należy zdefiniować standardy i wskaźniki, aby ograniczyć analfabetyzm oraz poprawić jakość edukacji, a także propagować i upowszechniać równość płci w edukacji w Afryce. Grupa EPL oczekuje, że Komisja Europejska zapewni istotne zmiany w zakresie dostępu do wysokiej jakości edukacji w Afryce. Wymaga to od UE zaangażowania nie tylko w kontakty z rządami, ale też lokalnymi organizacjami, w tym Kościołami oraz organizacjami wyznaniowymi zapewniającymi edukację. Ponadto niezbędne są istotne inwestycje w infrastrukturę, elektryfikację i cyfryzację, aby wszystkie dzieci i młodzież mogły uczęszczać do szkół.

Grupa EPL rozumie, że brak spójnych uregulowań na szczęblu krajowym negatywnie wpływa na jakość edukacji; z tego względu konieczne są działania na rzecz zapewnienia pomocy technicznej naszym partnerom. Jednocześnie podkreślamy znaczenie stypendiów i wymiany akademickiej między młodzieżą z Afryki a z UE w ramach programu Erasmus+ i Erasmus dla młodych przedsiębiorców, powiązanych ze szkoleniem nauczycieli, aby wzmocnić struktury edukacyjne. Ważne jest również stworzenie silniejszych powiązań między edukacją, rozwojem umiejętności i zatrudnieniem, aby umożliwić pełne uczestnictwo młodzieży w rynku pracy. Grupa EPL zatem wspiera i chce dalej rozwijać szkolenie zawodowe w Afryce. Aby zapewnić, że działania w dziedzinie edukacji i szkolenia zawodowego

będą odpowiadać możliwościom zatrudnienia, zamierzamy dalej zachęcać europejskie spółki do inwestowania w Afryce, by generować wymagany popyt na pracę. Aby pomóc w integracji studentów na szybko zmieniającym się rynku pracy, w szkole należy uczyć umiejętności cyfrowych. Jednocześnie dorośli powinni mieć możliwość zdobywania nowych umiejętności. W związku z tym grupa EPL kładzie nacisk na pojęcie uczenia się przez całe życie.

Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej oraz reagowanie na wyzwania środowiskowe

Afryka jest jednym z regionów, który cierpi najbardziej z powodu konsekwencji zmiany klimatu, a jednocześnie ponosi najmniejszą odpowiedzialność za globalne ocieplenie. Klęski żywiołowe mają negatywny wpływ na funkcjonowanie ludzi, środki życiowe, domy i ekosystemy, jak również gospodarkę. Co więcej, zmiana klimatu będzie miała wpływ na pokój i bezpieczeństwo, jak również migrację.

Grupa EPL uznaje pomoc afrykańskim państwom w przystosowaniu się do zmiany klimatu, wprowadzeniu środków kryzysowych i przeciwdziałaniu zmianie nie tylko za swój obowiązek wynikający z porozumienia paryskiego i innych umów międzynarodowych, ale i za moralną powinność. Pomoc ta powinna obejmować przykładowo wsparcie rozwiązań opartych na zasobach naturalnych i lokalnych, takich jak inicjatywy związane z projektem Wielki Zielony Mur, ochronę lasów państwowych i różnorodności biologicznej, jak w inicjatywie dotyczącej zlewni Kongo, proces służący temu, by produkty nie prowadziły do wylesiania, jak również wprowadzanie rolnictwa odpornego na zmianę klimatu.

Dostęp do energii i przyszły popyt na energię to kluczowe zagadnienia, którymi wspólnie powinny się zajmować UE i Afryka. Istnieje duży potencjał w zakresie współpracy technologicznej, projektów związanych z energią ze źródeł odnawialnych oraz eksportem czystej energii w postaci wodoru. Często konieczne jest doradztwo techniczne dotyczące przepisów regulujących rynek energii, którego należy udzielać w drodze współpracy między UE a Afryką, jak również potrzebne jest wypracowanie wspólnych norm. Grupa EPL zauważa, że współpraca w dziedzinie zrównoważonej energii powinna być jednym z głównych elementów

inicjatywy Global Gateway w odniesieniu do Afryki.

Grupa EPL jest przekonana, że UE powinna dalej współpracować z państwami afrykańskimi, organizacjami regionalnymi i Unią Afrykańską, by wspierać inwestycje w infrastrukturę i inicjatywy przyjazne dla klimatu, zrównoważone rolnictwo, gospodarowanie odpadami i projekty gospodarki o obiegu zamkniętym. Partnerstwo UE-Afryka powinno kłaść zdecydowany nacisk na zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi i ekosystemami; w szczególności poprzez wzmocnienie ram prawnych i wspieranie innowacyjnego, ekologicznego i wrażliwego na warunki klimatyczne rolnictwa, a także zrównoważonych globalnych łańcuchów dostaw, przy jednoczesnym zapewnieniu równych warunków działania dla przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), zgodnie z podstawowymi wartościami grupy EPL.

Co więcej, w wyniku zmiany klimatu woda staje się ograniczonym zasobem; z tego względu grupa EPL postuluje, by przywiązywać większą wagę do dyplomacji wodnej. UE i Afryka powinny wspólnie wypracować zrównoważone rozwiązania na rzecz gospodarki wodnej, takie jak zbiorniki retencyjne i oczyszczanie ścieków. Dyplomacja klimatyczna musi być skuteczniejsza, aby można było umacniać powiązania między krajową, zagraniczną i międzynarodową polityką klimatyczną; w tym względzie powtarzamy nasz postulat powołania unijnego wysłannika ds. klimatu na szczeblu gabinetowym. Wreszcie inicjatywy na rzecz ochrony środowiska i klimatu w Afryce muszą być zgodne z ustalonymi na poziomie międzynarodowym wspólnymi celami, przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów, takich jak unijny system handlu uprawnieniami do emisji.

Wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej, gotowość na wypadek pandemii i lokalna produkcja szczepionek

Ogólnoswiatowa pandemia COVID-19 nie ustaje i konieczne są dalsze działania służące zwiększaniu poziomu wyszczepienia oraz ograniczaniu skutków pandemii. Działania UE na rzecz walki z chorobą przyniosły wymierne rezultaty, ale zmagania te nie kończą się na naszych granicach. Afryka jako kontynent rozwijający

się odgrywa kluczową rolę w przyszłości ogólnoświatowej walki z pandemiemi i wyzwaniami dla zdrowia publicznego. Unia Europejska jako „Drużyna Europy” wykazała się niespotykaną dotąd międzynarodową solidarnością w okresie pandemii COVID-19, a do końca 2021 r. na świecie udostępniono ponad 300 mln dawek szczepionki. Grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje fakt, że UE i jej państwa członkowskie uruchomiły 8 mld EUR, by pomóc Afryce zareagować na negatywny wpływ pandemii COVID-19; uruchomiły inicjatywę na rzecz wspierania odbudowy Afryki, tj. oferują specjalistyczną wiedzę finansową i techniczną, mając na uwadze szczególnie młodych przedsiębiorców i małe przedsiębiorstwa; a także zobowiązały się do współpracy na rzecz wspierania afrykańskiej produkcji podstawowych artykułów medycznych, lokalnej produkcji szczepionek i odpornych systemów opieki zdrowotnej. Nadal uważamy jednak, że aby zapewnić łatwy i powszechny dostęp do szczepionek i opieki zdrowotnej w Afryce, konieczne są dodatkowe działania. Muszą one obejmować aktywne wsparcie środowiska, które umożliwi tworzenie struktur do lokalnej produkcji szczepionek, oraz wzmacnianie gotowości, szkolenie lokalnych pracowników opieki zdrowotnej i zwiększanie skali zdolności do reagowania, jak również dostępu do sprzętu medycznego i dostaw dla państw o niestabilnym systemie opieki zdrowotnej. Dodatkowo uważamy, że należy wspierać Kościoły i wspólnoty religijne, ponieważ mogą one odgrywać kluczową rolę we współpracy z lokalnymi społecznościami w trakcie pandemii. Aby przezwyciężyć globalną pandemię, musimy zadbać o to, by nasi afrykańscy partnerzy zbudowali zdolność do pokonania choroby.

Przekształcenie rolnictwa w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego

Według grupy EPL wspólnym celem zarówno dla UE, jak i Afryki powinno być przekształcenie sposobu produkcji, dystrybucji i konsumpcji. Szczególnie wyraźnie widać to na przykładzie żywności. Jesteśmy daleko od realizacji do 2030 r. celu zrównoważonego rozwoju nr 2, tj. Zero głodu, ponieważ poziom głodu od 2014 r. nieustannie rośnie. Bardzo niepokojące są też wskaźniki niedożywienia. Obydwa zjawiska nasiliły się za sprawą pandemii COVID-19. Dwie na dziesięć osób w Afryce są niedożywione. Wyzwanie to stanie się jeszcze poważniejsze z powodu wzrostu liczby ludności; sze-

reg prognoz wskazuje, że liczba ludności w Afryce do 2050 r. zwiększy się dwukrotnie – do 2,5 mld, a więc będzie stanowić 20 % populacji świata. Grupa EPL uważa za kluczowe, aby UE i Afryka zajęły się wspólnie tym wyzwaniem. Współpraca między UE a jej afrykańskimi partnerami musi być skoncentrowana na kluczowym zagadnieniu, jakim jest zaopatrzenie w żywność. Może się to odbywać przykładowo dzięki ukierunkowanym inwestycjom w transformację zrównoważonego rolnictwa, co zapewni afrykańskim rolnikom środki do uodpornienia upraw na wyzwania związane ze zmianą klimatu, przy jednoczesnym zwiększaniu produktywności i dochodów rolników z małych gospodarstw rolnych, którzy są trzonem afrykańskiego rolnictwa. W tym kontekście zwracamy też uwagę na duży potencjał partnerstwa publiczno-prywatnego oraz mikrofinansowania w dalszym wzmacnianiu pozycji lokalnych rolników. Kolejnym wyzwaniem w kontekście niewystarczającego bezpieczeństwa żywnościowego jest brak właściwej sieci transportowej. Z tego powodu rolnicy mają często ograniczone możliwości dostarczania produktów rolnych na większą odległość. To dlatego grupa EPL zachęca UE do dalszego działania mającego na celu usprawnienie dostępu rolników do rynku. Handel prowadzony z poszanowaniem uczciwych warunków stanowi podstawę europejskiego wywozu i przywozu, również w przypadku produktów spożywczych i innych produktów rolnych. Jednocześnie musimy dopilnować, aby wywóz produktów rolnych nie stał w sprzeczności z celem, jakim jest większa odporność sektora żywności w Afryce.

Co więcej, UE może w znacznym stopniu przyczynić się do zmniejszenia obecnej zależności Afryki od przywozu żywności, nasion, nawozów i pestycydów poprzez wsparcie finansowe i techniczne, dialog polityczny, wymianę wiedzy, nowe technologie, jak również propagowanie afrykańskich innowacji. Przykładowo działania powinny koncentrować się na dostępie do wody, która jest podstawą rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego. W szczególności odpowiadamy się za budowaniem systemów nawadniania i banków nasion pozwalających zachować różnorodność genetyczną. Są to kluczowe działania o dużym znaczeniu dla dalszego rozwoju afrykańskiego sektora rolnictwa, który jest jednym z najważniejszych źródeł zatrudnienia na kontynencie i który stwarza możliwości członkom lokalnych społeczności, w szczególności kobietom. Z niezbędną wiedzą i dostępną nam technologią grupa EPL apeluje do Europy i Afryki o wykazanie politycznej woli, by zakończyć głód na kontynencie afrykańskim.

Zapewnienie efektywności rozwoju i skuteczności pomocy

Grupa EPL jest przekonana, że UE podjęła słuszną decyzję o zmianie podejścia wobec Afryki, zaczynając odchodzić od mentalności darczyńcy w stronę partnerstwa na równych zasadach, w którym obydwie strony realizują swoje interesy, ale określają wspólne obszary współpracy, w obrębie których mogą działać razem. Konieczność określenia wspólnych obszarów współpracy jest szczególnie ważna we współpracy na rzecz rozwoju, aby można było zapewnić efektywność rozwoju i skuteczność pomocy. Niestety unijna współpraca na rzecz rozwoju z Afryką nadal nie jest dostatecznie dostosowana do działań krajów partnerskich i lokalnych potrzeb ani też nie jest dostatecznie koordynowana z działaniami podejmowanymi przez innych partnerów. Ponadto zaobserwowaliśmy, że współpraca na rzecz rozwoju musi być lepiej realizowana przez unijne instytucje partnerskie i systemy, a także lokalne podmioty i społeczeństwo obywatelskie, przykładowo organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje pozarządowe, Kościoły i organizacje wyznaniowe, zapewniające demokratyczną odpowiedzialność kraju oraz włączenie wszystkich zainteresowanych stron. Z tego względu zdecydowanie popieramy podejście oparte na „Drużynie Europy”, którego celem jest łączenie zasobów z UE, jej państw członkowskich i instytucji finansowych, które musi stać się normą ogólną. Elastyczne podejście do współpracy na rzecz rozwoju stwarzające przestrzeń na innowacyjne rozwiązania i metody współpracy na rzecz rozwoju może pomóc w maksymalizacji wydajności i wyników w dziedzinie rozwoju. Z drugiej strony rządy afrykańskie muszą dotrzymać swoich zobowiązań i stworzyć środowisko, w którym współpraca na rzecz rozwoju będzie przynosiła rzeczywiste skutki.

Zatem w celu skuteczniejszej odbudowy po pandemii COVID-19 i sprostanianiu największym wyzwaniom w postpandemicznej Afryce UE powinna korzystać ze swojego bogatego zestawu instrumentów i form pomocy w sposób skoordynowany, aby umożliwić podział zadań i uniknąć fragmentacji pomocy, a także powinna określić priorytety w obszarach, w których może skutecznie przynieść największą wartość dodaną. UE powinna rozważyć nowe możliwości zwiększenia skuteczności pomocy; należą do nich uzależnienie pomocy rozwojowej

od współpracy z UE w takich dziedzinach, jak prawa człowieka, demokracja, dobre rządzenie, walka z handlem ludźmi, nielegalny handel bronią oraz zarządzanie migracjami, jak również zwiększenie wspólnego planowania współpracy na rzecz rozwoju między państwami członkowskimi UE. Grupa EPL opowiada się za regularnym przeglądem wspólnie uzgadnianych celów rozwoju dokonywanym z krajami partnerskimi, co pozwoli reagować na niedociągnięcia; opowiadamy się również za zakończeniem współpracy, gdy przez dłuższy czas dochodziłoby do naruszenia uzgodnionych celów. Grupa EPL podkreśla w tym względzie, że wspomniane wartości, jakimi są prawa człowieka, demokracja i dobra administracja, przynoszą obopólne korzyści. Co więcej, UE w ramach agendy UE-Afryka powinna skorzystać z wiedzy specjalistycznej mniejszych podmiotów z UE i Afryki, takich jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje pozarządowe i MŚP. Dywersyfikacja partnerstw między tradycyjne podmioty o ugruntowanej pozycji i spełniające warunki nowe podmioty o cennej, niszowej wiedzy specjalistycznej pozytywnie wpłynęłaby na wydajność współpracy na rzecz rozwoju i odpowiedzialność za program realizowany przez państwa członkowskie UE i państwa Afryki.

Wspieranie budowy instytucji i dobrej administracji

Niewłaściwe sprawowanie rządów, kruche struktury państwa, brak dostępu do usług użyteczności publicznej i poważne uchybienia w poszanowaniu demokracji i rządów prawa, w tym korupcja, są poważnym problemem w niektórych państwach afrykańskich, co szkodzi zrównoważonemu rozwojowi. Nieprawidłowości te wpływają na niedobór i niewydolność podstawowych usług publicznych, takich jak między innymi edukacja, zdrowie, administracja publiczna, wymiar sprawiedliwości i bezpieczeństwo. Z tego względu UE musi przyczynić się do wzmocnienia instytucji i administracji, jak również zwalczania korupcji i nielegalnych przepływów finansowych w państwach afrykańskich. Dzięki wspieraniu budowania instytucji obywatele Afryki zyskają dostęp do lepszej jakości usług publicznych.

Grupa EPL uważa, że nie jest to kwestia przenoszenia lub narzucania instytucji, ale raczej przyczyniania się do należytego funkcjonowania istniejących już administracji publicznych. Ważne jest zapewnienie, aby struktury państwowe

ustanowiono we wszystkich państwach afrykańskich, w szczególności w regionach najbardziej peryferyjnych, gdzie obywatele mogą się czuć najbardziej porzuceni. Rozwój instytucjonalny i wynikający z tego dostęp do usług publicznych nie tylko przyczyni się do większego poszanowania praw człowieka, ale również do wzrostu zaufania obywateli do państwa. Zaufanie to ma kluczowe znaczenie dla wzrostu dochodów publicznych.

Zapewnianie trwałego pokoju i bezpieczeństwa

Osiągnięcie i utrzymanie trwałego pokoju i bezpieczeństwa w Afryce ma fundamentalne znaczenie dla obydwu kontynentów. Pokój i bezpieczeństwo są kluczowe nie tylko dla zapewnienia długofalowego zrównoważonego rozwoju w Afryce, umożliwiającego handel międzyregionalny i wewnątrz Afryki, inwestycji oraz tworzenia miejsc pracy na dużą skalę, bezpieczeństwa żywnościowego czy edukacji, ale również dla zapewnienia bezpieczeństwa Europy i zapobiegania nieuregulowanej migracji. Grupa EPL dostrzega kilka przeszkód dla pokoju i bezpieczeństwa na kontynencie afrykańskim; szczególnie dotyczy to sytuacji w regionie Wielkich Jezior Afrykańskich, trwającego konfliktu w Tigraju w Etiopii, jak również północnej prowincji Cabo Delgado w Mozambiku.

Region Sahelu, który rozciąga się od Mauretanii po Sudan i jest miejscem zamieszkania 150 mln ludzi, stanowi szczególny powód do obaw w związku z pokojem i bezpieczeństwem oraz odgrywa ważną rolę ze strategicznego punktu widzenia oraz z perspektywy bezpieczeństwa, ale również ze względu na zarządzanie granicami UE, ponieważ jest to główna strefa tranzytowa w kierunku zewnętrznych granic UE. Szczególnie zagrożenie dla stabilności stanowi postępująca słabość państw w regionie, co obrazują przewroty w Mali, Sudanie i Burkina Faso. Co więcej, nasilenie się działalności ugrupowań zbrojnych związanych z tzw. Państwem Islamskim w regionie Sahelu, ale także na całym terytorium kontynentu afrykańskiego, jak również ich cel zbudowania nowego tzw. kalifatu w obszarach upadającej lub nieobecnej państwowości, co dzieje się obecnie w basenie jeziora Czad, zagraża w równym stopniu bezpieczeństwu Afryki, jak i Europy. Niestety pomimo znacznych starań UE i państw członkowskich podejmowanych

w celu zapewnienia stabilności, sytuacja w obszarze bezpieczeństwa pogarsza się, a region, już i tak dotknięty ubóstwem endemicznym, nierównością oraz wykluczeniem społecznym i politycznym, nadal cierpi z powodu pogarszającej się sytuacji. Poza regionem Sahel innymi obszarami o znaczeniu strategicznym dla UE są Róg Afryki oraz Zatoka Gwinejska, w których przez ostatnie lata doszło do nasilenia piractwa. W tym kontekście grupa EPL podkreśla i wyraża swoje silne wsparcie dla Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w regionie Sahelu oraz Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w Rogu Afryki w odniesieniu do wzmacniania pokoju i bezpieczeństwa, a także stabilności i rozwoju w Afryce.

Grupa EPL uważa również, że nadal poważne wyzwanie dla bezpieczeństwa stanowi islamski terroryzm, jak i prześladowanie chrześcijan i innych grup religijnych na kontynencie. Ponadto na radykalizację, która dotyczy głównie ludzi młodych, należy reagować poprawą administracji i zabezpieczeniem dostępu do edukacji. Zauważamy również, że konkurencja o dostęp do ograniczonych zasobów nasila się, a sytuację zaostrza dodatkowo zmiana klimatu. Może to powodować zintensyfikowanie istniejących już konfliktów między grupami etnicznymi i zwiększyć skalę konfliktów militarnych o zasoby takie jak grunt lub woda, co dodatkowo zdestabilizuje państwa. Co więcej, bezprawne działania wojskowe, transformacyjna przestępczość zorganizowana, złe sprawowanie rządów, konflikty etniczne i naruszenia praw człowieka stanowią zagrożenie dla niestabilnych państw rozwijających się, które mają trudności z zapewnieniem swoim obywatelom bezpieczeństwa. Ważne jest zatem budowanie i wzmacnianie struktur demokratycznych w Afryce.

Pomoc europejska i międzynarodowa jest kluczowa, aby umożliwić afrykańskim państwom zagwarantowanie sobie bezpieczeństwa. W ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) UE jest aktualnie zaangażowana w 11 operacji wojskowych i misji cywilnych w Afryce. Konieczne są jednak dodatkowe działania w celu dalszego rozwijania afrykańskiej architektury pokoju i bezpieczeństwa (APSA). Chociaż UE w ramach WPBiO przyczynia się już znacznie do zapobiegania konfliktom i budowania pokoju na całym kontynencie afrykańskim, państwa afrykańskie są zobowiązane do stworzenia warunków koniecznych do zapewnienia pomyślnej realizacji wspólnych

działań. W szczególności w odniesieniu do APSA ważne jest wzmocnienie potencjału w dziedzinie zapobiegania konfliktom, transformacji konfliktu i budowania pokoju, jak również wzmocnienia potencjału regionalnych wspólnot gospodarczych i ich mechanizmów regionalnych w tych dziedzinach. W tym kontekście z dużym zadowoleniem przyjmujemy nieustanne działania Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS) służące ochronie i obronie demokracji i stabilności. Podkreślamy jednocześnie, że konieczne jest pełne zaangażowanie się wszystkich zainteresowanych stron w rozwiązywanie konfliktów, jeżeli pokój ma być trwały. W tym względzie grupa EPL potwierdza swoje wsparcie dla rezolucji nr 1325 i 2250 Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz dla pełnego zaangażowania w procesy pokojowe na kontynencie afrykańskim zarówno kobiet, jak i młodzieży. Kluczową rolę, szczególnie w mediacjach pokojowych, budowaniu pokoju i pojednania, zwłaszcza poprzez ułatwianie dialogu międzyreligijnego, odgrywają Kościoły i przywódcy religijni.

W reformach sektora bezpieczeństwa należy kłaść szczególny nacisk na walkę z korupcją w siłach zbrojnych, jak również zapewnienie przestrzegania przez nie międzynarodowego prawa humanitarnego. Ponadto grupa EPL zachęca Unię Afrykańską, by poprawiła spójność swojego komitetu politycznego ds. bezpieczeństwa z wytycznymi Rady Bezpieczeństwa ONZ, aby zapewnić państwom afrykańskim silniejszą obecność w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Jako grupa EPL podtrzymujemy nasze zobowiązania do silnego zaangażowania europejskiego w bezpieczeństwo afrykańskie w oparciu o zintegrowane i odpowiednio skoordynowane podejście z uwzględnieniem zasady umożliwienia Afryce ponoszenia odpowiedzialności za własne bezpieczeństwo. W związku z tym grupa EPL uważa za konieczne regularne dokonywanie oceny operacji i misji WPBiO, szczególnie w odniesieniu do ich poszczególnych celów oraz wkładu w ogólne zintegrowane podejście UE. Ponadto zachęcamy do uruchomienia Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju, który służy pokryciu wydatków mających wpływ na kwestie wojskowe i obronne za pośrednictwem budżetów krajowych państw członkowskich UE, co ma na celu wspieranie wojskowych operacji pokojowych w krajach partnerskich i regionach Afryki przy jednoczesnym zapewnieniu poszanowania praw człowieka. Reagowanie na konflikt i niestabilność ma kluczowe znaczenie dla realizacji zobowiązań w kontekście Agendy

2030 oraz niepozostawiania nikogo w tyle. Z tego względu opowiadamy się za bardziej zintegrowanym podejściem między pomocą humanitarną, współpracą na rzecz rozwoju i budowania pokoju poprzez rozwijanie szerokich ram polityki, a więc tzw. potrójnym powiązaniem.

Co więcej, jeżeli chodzi o bezpieczeństwo, to bezpieczeństwo i ochrona jednostek są tak samo ważne jak zabezpieczanie narodów i kontynentów. Grupa EPL jest zobowiązana do reagowania na przemoc wobec kobiet i dziewcząt na kontynencie afrykańskim w ramach dwustronnych i wielostronnych forów, w tym inicjatywy „Spotlight” realizowanej przez UE i ONZ. Konieczne jest reagowanie na przemoc na tle seksualnym i ze względu na płeć, w tym handel ludźmi, okaleczanie żeńskich narządów płciowych oraz wczesne i przymusowe małżeństwa nieletnich.

Reagowanie na konkurencję geopolityczną na kontynencie afrykańskim

Grupa EPL zauważa nasilającą się konkurencję geopolityczną i rosnącą obecność innych podmiotów w Afryce, głównie Chin i Rosji, ale postrzega ich obecność gospodarczą i militarną oraz działania pozbawione w wielu względach „ograniczeń normatywnych” jako nietrwały wkład w długofalowy zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny. Grupa EPL uważa, że jakakolwiek jednostronna zależność gospodarcza, finansowa i techniczna, której brak ukierunkowania na rządy prawa i walkę z korupcją, jest kontrproduktywna dla poprawy ogólnego poziomu życia obywateli Afryki. Co więcej, Chiny wykorzystują swoje wpływy i zależności państw Afryki, by realizować własny program polityczny, zabezpieczając sobie poparcie Afryki dla swojej polityki wobec sąsiadów na szczeblu ONZ. W rzeczywistości tendencja ta była bardziej oczywista w trakcie pandemii COVID-19, podczas której państwa polegały na szybkich pożyczkach i dostawach środków medycznych z Chin, by złagodzić negatywne skutki społeczno-ekonomiczne.

Poza Chinami bardziej aktywna na kontynencie stała się również Rosja, szczególnie w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa, w tym handlu bronią. Było to wyraźnie widoczne podczas pierwszego szczytu Rosja-Afryka zorganizowanego w październiku 2019 r., gdzie prezydent Rosji Władimir Putin zgodził się na umowę o

wojskowej współpracy technicznej z ponad 30 państwami Afryki, jak również świadczyło o tym podpisanie w ostatnim czasie umów o współpracy wojskowej z Nigerią i Etiopią. Co więcej, Rosja wykorzystuje prywatne i tajne podmioty, tzw. grupę Wagnera, aby realizować w Afryce własne cele geopolityczne, nie proponując pozytywnej agendy dla kontynentu afrykańskiego. Militarna współpraca rządów Afryki z Rosją jest nie do pogodzenia z jednoczesną współpracą w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z UE, ponieważ grozi zaostreniem niestabilności i podważeniem działań Europy na rzecz bezpieczeństwa w Afryce. Uznajemy zatem za konieczne, by ściśle monitorować te działania i dokonać ponownej oceny współpracy UE z poszczególnymi państwami. Co więcej, zwiększająca się obecność podmiotów zewnętrznych, które kierują się głównie celami gospodarczymi i geopolitycznymi, wymaga od UE strategii przeciwwagi, która pozwoli zachować osiągnięcia UE w Afryce, bronić jej interesów oraz zwiększać jej dostrzegalność.

Dla grupy EPL taka strategia zdecydowanie bardziej podkreślałaby współpracę społeczeństwa obywatelskiego Afryki i jej europejskich partnerów poprzez narrację, z której jasno wynikają osiągnięcia i trwałe korzyści ze ścisłej współpracy z podmiotami europejskimi. Opierając się na pełnym poszanowaniu praw człowieka, wolności i odpowiedzialności mediów, przejrzystych i elastycznych rządach oraz walce z korupcją, które są kluczowymi elementami zapewniającymi stabilne i sprzyjające włączeniu społecznemu środowisko polityczne, społeczne i gospodarcze w Afryce, UE musi koordynować swoje działania z krajami rzeczywiście zainteresowanymi pomysłem i pozytywnym rozwojem kontynentu afrykańskiego w perspektywie długoterminowej. Jako UE musimy oferować naszym krajom partnerskim zrównoważone alternatywy, jak określono przykładowo w strategii Global Gateway, która ma na celu wzmocnienie inwestycji w infrastrukturę i zmniejszenie zależności zagranicznych. Co więcej, UE musi wzmocnić swój profil polityczny i zwiększyć widoczność.

Eliminowanie pierwotnych przyczyn migracji

Migracja z Afryki to dla Europy wyzwanie i szansa. Trendy leżące u podstaw rozwoju gospodarczego, zmiany demograficzne, globalizacja, transport i komunikacja oraz brak stabilności politycznej oznaczają, że

mieszkańcy Afryki będą nadal próbować przedostawać się do UE w każdy możliwy sposób, aby znaleźć schronienie i lepsze życie, tj. w ramach migracji ekonomicznej lub też aby dołączyć do swojej rodziny. Większość afrykańskiej migracji odbywa się jednak w obrębie kontynentu. Aby uniknąć sytuacji, w której mieszkańcy Afryki byliby zmuszani do opuszczania swoich domów, grupa EPL uważa za konieczne wspólne zajęcie się przez UE i Afrykę pierwotnymi przyczynami migracji. Jeżeli wspomniane już problemy – w dziedzinie handlu, inwestycji i tworzenia miejsc pracy; dostępu do edukacji wysokiej jakości; przystosowania się do zmiany klimatu i wyzwań dotyczących środowiska; wzmocnienia systemów opieki zdrowotnej; przekształcania rolnictwa; zwiększania efektywności rozwoju i skuteczności pomocy; budowania instytucji i dobrego rządzenia; pokoju i bezpieczeństwa; geopolitycznej konkurencji na kontynencie afrykańskim – zostaną rozwiązane, migracja z Afryki do Europy może zostać w znacznym stopniu zahamowana. Obydwa kontynenty powinny wzmocnić współpracę opartą na poszanowaniu praw człowieka i prawa międzynarodowego oraz zasadach współpracy, solidarności i współodpowiedzialności. Zatem jeżeli chodzi o konkretne działania, UE powinna ściśle współpracować z władzami afrykańskimi, aby wyeliminować pierwotne przyczyny migracji; realizować skuteczną politykę legalnej migracji; uwzględnić politykę migracyjną przy opracowywaniu unijnej współpracy na rzecz rozwoju; wzmocnić współpracę w zarządzaniu granicami; walczyć z handlarzami ludźmi i przemytnikami zaangażowanymi w nielegalną migrację; jak również zawierać umowy o powrocie i readmisji między UE a Afryką, w tym ewentualnie porozumienia nieformalne.

Realizacja strategicznych priorytetów i osiągnięcie wymiernych rezultatów

Bezpieczeństwo i stabilność Afryki mają zasadnicze znaczenie dla Unii Europejskiej. Potrzebujemy nowego podejścia dla dalszego rozwoju demokratycznego multilateralizmu w celu zareagowania na wspólne wyzwania i prowadzenia ścisłej współpracy z państwami afrykańskimi, które są ważnymi partnerami i podmiotami na arenie międzynarodowej. W niniejszym dokumencie określono dziesięć obszarów wyzwań i możliwości dla UE i Afryki, jak również wskazano działania priorytetowe

umożliwiający wykorzystanie tych szans i reagowanie na wspólne wyzwania. Grupa EPL uważa, że aby można było zapewnić realizację powyższych priorytetów strategicznych przez UE i Afrykę oraz osiągnąć wymierne rezultaty, określone warunki muszą spełnić zarówno UE, jak i Afryka. Po pierwsze, UE i Afryka muszą zobowiązać się do partnerstwa strategicznego, co powinno utorować drogę w kierunku partnerstwa prawdziwie równych stron, w ramach którego obydwie strony w coraz większym stopniu odchodzą od relacji darczyńca-obdarowany, opierając relację na nadrzędnej zasadzie wzajemności, obopólnych korzyści, współodpowiedzialności i solidarności. Po drugie, instytucje Unii Europejskiej i państwa członkowskie muszą działać w sposób bardziej spójny i zjednoczony w relacjach z kontynentem afrykańskim, ściśle współpracując przy realizacji wspólnych priorytetów. Po trzecie, UE i Afryka muszą dążyć do lepszego koordynowania pokrywających się interesów oraz wspólnego określania konkretnych celów długofalowych, strukturyzowania współpracy i zwiększania częstotliwości dialogu na wszystkich poziomach zarządzania, w tym pogłębienia wymiaru współpracy parlamentarnej. Grupa EPL jest przekonana, że połączenie tego podejścia i priorytetów strategicznych przedstawionych powyżej umożliwi UE i Afryce skuteczniejsze odbudowanie się po pandemii COVID-19 oraz osiągnięcie wymiernych celów z korzyścią dla obydwu kontynentów i ich mieszkańców.